

Egzegetske bilješke.

Dr Maksimilijan Lah.

7. „*τί ἐμοὶ καὶ σοί, γένοι; οὐπω ἔχει ἡ ὄρα μου*“ (Io 2, 4)

Čini se, da je dosta teško iz konteksta spoznati razlog, zbog kojega je Isus izrekao ove riječi. Lijepa su i zgodna tumačenja katoličkih eksegeta u ovom pitanju. Isus je svoju majku odbio. Kakogod se taj aramajizam shvaćao blago i prijateljski, stvar ostaje nepromijenjena: prošnja se Marijina odbija. A zašto? Na ovo različni tumačitelji različno odgovaraju. Sve ono što dosta složno kazuju eksegete, može se svesti na ovu misao: Isus hoće da se u mesijanskom svome zvanju pokaže neovisan od bilo koga, stoga odbija svoju majku. Ovakvo se tumačenje može uzeti kao daljnji motiv odbijanja prošnje. Bliži pak motiv navodi sam Spasitelj riječima: *οὐπω ἔχει ἡ ὄρα μου*. Ako se sada kao tumač bližega motiva uzme opet daljnji (prije pomenuti) motiv, postaje stvar dosta nejasna. Jer „*ὑστερησαυτος οινου λεγει η μητηρ του Ιησου προς αυτον οινον ουκ εχουσιν*“. Vina dakle uistinu nema; prema tomu je čas Isusov ovdje da pomogne, da učini čudo, i da tako pokaže svoju slavu.

Pogledajmo pozadinu cijelog događaja. Čini se vjerojatno, da se „*ὑστερησαυτος οινου*“ ne zbiva kod stola među gostima, već na onome mjestu, odakle su sluge, koji su posluživali, vino donosili. Noseći naime sluge vino na stol, opazili su najednom, da vina više nema, premda je na stolu bila u ovaj par možda obilna količina. To je jamačno i bio razlog, da nijesu o nestašici vina ništa spomenuli samo šaputali među sobom. Stvar je među inima doznala i Marija, po svoj prilici ubrzo i među prvima. Mladenci, arhitriklin i većina gostiju nijesu ništa slutili. Da je Isus odmah u slušao Marijinu prošnju, sluge bi mirno nosili dalje na stol vino čudom stvoreno, a teško, da bi tko što zamijetio. Arhitriklin ne znajući da je vina već jednom do kraja nestalo, dao bi i ovo novo vino točiti poput predašnjega, te ne bi možda ni opazio ili barem istakao njegovu posebnu izvrsnost. I ma da bi poslužnici kasnije, možda tek nakon svadbe, i kada bi se gosti porazili, samo čudo ispriповijedali, djelo bi Isusovo bilo lišeno najjačeg momenta i najljepše svoje značajke. A Isus je svakako htio da pokaže slavu svoju i da učenici u nj vjeruju; nu pokazivanje slave i vjera učenikâ trebala je da dode neprisiljeno, veličajno i privlačivo. U času Marijine molbe to, kako se čini, nije moglo da bude, i stoga razloga Isus odbija prošnju svojoj Majci za onaj čas. Čim bude čas nadošao, bit će njena molba ispunjena. Vjerojatno je i Marija razabrala umah taj razlog, i zato je prestala s molbama i izdala slugama nalog.

Ako se ovako shvati bliži motiv odbijanja Marijine prošnje, lako se doznaje, kada će nastupiti »čas« Isusov, premda je kronologija vremena između riječi Spasiteljevih: *ουπω ηκει η ωσα μου ι γεμισατε τας υδριας υδαιος* teško određiva. Nije trebalo da svi ili većina gostiju dozna da nema vina. Dosta je da to saznadu mladenci i arhitrikin. Taj »čas« čekao je Isus. I kad je taj »čas« uistinu nastupio, prije nego li su mladenci i arhitrikin išta mogli poduzeti bilo pojedinačno bilo dogovorno, učinio je Isus neoprazice čudo: sluge su zahvaćali vodu, a donijeli arhitriklinu vino. Ovaj značaji sada da vina nema: *»και ουν ηδει ποθει εν εστιν, οι δε διαζονοι ηδεισαν οι ηριζληγοτες το υδωρ, φωνει τον τυμφιον ο αρχιτριζλιτος και λεγει αυτω πιας ανθρωπος πρωιον τον καλον οινον ιδησαν, και οταν μεθυσθωσιν τον ελασσω σι τετηρηκας τον καλον οινον τως αρι«*. Divna hvala, izrečena na usta arhitrikinova pred svim gostima. Koli nježnim načinom doznao se iza toga pravi »čuvar dobrog vina«! Kako je drago ulazila u srca sviju nazočnih ljubav, odanost i vjera u Isusa, kako se sjajno očitovala slava Mesije, Jedinorodenoga od Boga, *πληρης χαριτος και αληθειας!*

Pt k bilješci Jo 2, 4: Hebraizam *τι εμοι και σοι, γυναι; [σοι; γ., ουπω] fin;*] svada Dr. U. Talija na značenje: »što želiš, što hoćeš od mene«. (Bog. Smotra XV. Br. 1. str. 89.). Prema mome izlaganju ovo bi značenje bilo nepotpuno. Jer pomenuti hebraizam — ako se i uzme da sadržaje u sebi upit: »što želiš?« — ima u sebi i odbijanje nečije molbe, te se nužno očekuje riječima: quid mihi et tibi? da će molba biti neuslišana. Da je upravo bitna sadržina ovog hebraizma samo odbijanje molbe, a karakter pitanja dolazi tek na drugom mjestu, dokazuju svi primjeri, koje je veleučeni g. pisac naveo. U II Sam 16 5 sq Semej proklinje Davida Abisaj hoće da ga stoga ubije, a kralj odgovara: (10) Quid mihi et vobis est filii Sariae? dimittite eum, ut maledicat: II Sam 19 15 sq želi Abisaj da se David osveti Semeju, Et ait David: (22) Quid mihi, et vobis filii Sarviae? cur efficcimini mihi hodie in satan? ergone hodie interficietur vir in Israel? ... Et ait rex Semei: Non morieris, u II Reg 3 9 sq želi Elizej da odbije kralja izraelskoga Jorama riječima: quid mihi et tibi est? te mi na pitanje među inim odgovara: ... »quod si non vultum... regis Judae erubescerem, non attendissem quidem te, nec respissem; u II Paralip 35 20 sq odgovara: Nehao kralj egipatski Josiji kralju judejskom, — kad hoće da se s njim bori: (21) Quid mihi et tibi est...? non adversum te hodie venio, sed contra aliam pugno domum; u Judic 11 12 sq kralj amonski hoće da navali na zemlju izraelsku, no Jefte ga odvraća: Quid mihi et tibi est, quia venisti contra me- ut vastares terram meam? I kad kralj ne će da od svoje namisli odstupi, dolazi do bitke u kojoj bi poražen; u Josue 22 21 sq dio Izraela gradi zaseban oltar da im se u poznija vremena ne reče: Quid vobis et Do-

mino Deo Israel? ... partem non habetis in Domino; (Sitne tekst-kritičke razlike između Vulg., Sept. i Hebr. ne dolaze ovdje do značenja.) Kako je vidjeti, ovo odvratanje i odbijanje nekoga od nečega varira između uvredljivog tona (II Reg 3 9 sq) do jednostavnog nijekanja stanovitog odnošaja (Jos 22 21 sq). Svagdje je ujedno naveden i razlog zašto se niječe neka veza ili zabacuje prošnja. Krist (Jo 2 4) također navodi svoj razlog: još nije došao moj čas; analiza ovog razloga osnovna je sadržina moje bilješke: *τί ἐμοὶ καὶ οἱ, γύναι.*

Predavanja Hrv. Bogoslovske Akademije u Zagrebu održana su kroz zimski semestar u Jeronimskoj dvorani redovito srijedom u 6½ sati na večer.

Predavala su sljedeća gg.:

Dr D. Kniewald: Meštovići.

Dr A. Gahs: Krapinski čovjek i njegovi suvremenici.

Dr M. Ivšić: Međunarodni problemi.

Dr J. Kalaj: Staroslavenski jezik i katolička Crkve.

Dr J. Oberški: Sveta gora Atos.

Dr A. Sović: Razorenje Jeruzalema i prorok Jeremija.

Dr D. Kniewald: Michelangelo.

Dr M. Ivšić: Putevi k rješavanju međunarodnih problema.

Dr J. Jelenić: Humanizam i Crkva.

Dr J. Šimrak: Pokreti za ujedinjenje Kristove Crkve na Balkanu.

Dr Fr. Zagoda: Evanđelje i njegovi protivnici.

U svemu dakle jedanšt predavanja. Kod oba predavanja dra Kniewalda, zatim dra Gahsa i dra Oberškoga pokazivane su svijetle slike.

Posjet srednji: prosječno oko 70 osoba. Još uvijek vrlo malo za Zagreb, koji puni dvorane, kad se ma kakovoj stranoj pa i domaćoj »veličini« prohtije, da nam osvjetljuje važne probleme znanosti i života. Još uvijek nije naša zagrebačka inteligencija na visini inteligencije zapadnih naroda, jer u većini bježi od tretiranja religioznog problema. Ona ne zna, da se tim vrsta među inteligenciju loše kategorije i da na tom putu ne će stvoriti svoje narodu bolju budućnost. Pa baš zato jer ne zna i ne vidi i jer bježi od religioznog svjetla to će HBA i u buduće ustrajati, da joj pruža to potrebno religijsko znanje, da je poziva k svojim predavanjima i upozoruje na ono, što mora da znade i osjeća, ako hoće da doista bude **narodna inteligencija.**